

smo kajkavci in ne štokavci. Ne bodimo torej mešavci!

Politične stvari.

Čemu ima biti zdaj kongres?

Premirje je, orožje ne rožlja in krik vojevajočih se ne razlega po bojišči. Tem glasnejši pa je vris diplomatov, ker vsak le predobro vé, da homatij na jugu ne bo še tako brž konca. Tisti, ki so prej mirno gledali dvoboj na jugu, hočejo zdaj skup stopiti in morda celó diktirati mirú pogoje! Ali ni to res čudno, da ne rabimo ostrejših besede?

Turčija leži razbita pred nogami Ruske armade in se mora pokoriti za svojo trdoglavnost, ki jo je kazala Evropskim oblastim o konferenci v Carigradu pred začetkom vojske. Sultan je sam vojskoval se z Rusom, tedaj mora tudi sam sklepati mir; vedenje Ruske diplomacije, ki noče nikomur dati pravice, da bi se vmes vtikal, je popolnem opravičeno. Evropska diplomacija se sklicuje še vedno na Pariško pogodbo, češ, da ni nihče dovolil niti ukazal Rusiji, začeti s Turčijo vojsko; to sklicevanje pa je že davno prazno, Pariška pogodba je bila razdrta v istem hipu, ko so Ruske čete prestopile Pruto. Če se poročne oblasti tačas niso upale na noge, morajo umolkniti zdaj, ko Ruski car po tolikih žrtvah zahteva, da se njemu samemu prepuusti pravica poravnati se s Turčijo. Velevladarjema Evropskima Rusiji in Nemčiji se je vojska s Turčijo potrebna zdela, tedaj bo mir prav tako sklenjen, kakor bosta Bismark in Gorčakov hotela, in gotovo že davno se dogovorila. Tu ne izdaja zabavljanje in modrovanje nič, tu govore dogodbe, in če kje velja izrek „facta loquuntur“, velja o vzhodnem vprašanju gotovo.

Prijateljstvo med Nemčijo in Rusijo ni še le novo, ampak vtrjeno žepo raznih dejanjih. Leta 1866. je bila Rusija prijateljica Nemčiji, isto tako leta 1870. njena reserva. To je nemški cesar Viljem sam javno pripoznal, ko je zvedel o prvi nesreči Rusov pri Plevni; rekel je namreč svojim generalom: „Gospodje, naša reserva je tepena“.

Vkljub temu pa ravno zdaj, ko ima Rus svojega nasprotnika pod nogami, začno oficijelni listi Dunajski in Peštanski plat zvona bít in Avstrijo priganjati k vojski! S čem? prašamo. Po Andrassyevi omahajoči politiki je Avstrija, ako res ni več v tricarski zvezi, res tako daleč prišla, da nikjer nima nobenega prijatelja, pač pa nasprotnikov spred in zad in ob stranéh. Kam se tedaj hoče ganiti? Če gre proti Rusiji, jo prime Nemčija zadej, ob strani pa Lah, ki že davno preži na njo in čaka le migljeja od Nemčije, da skoči po nji. Takrat, ko se je pričela ustaja na jugu in so tlačeni Avstrijo klicali na pomoč, je bil čas za odločno akcijo, Avstrija bila bi postala odločna prijateljica Rusiji in to bi jej bilo gotovo le na korist, bila bi zdaj tretja v zvezi, ne pa zagozda v močnem deblu, stiskana od vseh strani. Se vé, da bi se tudi takrat ne bila smela ravnati po volji Magjarov in drugih turkoljubov in postaviti svoje vojne nasproti Rusiji; to bi bilo že tačas prav tako nevarno za njo, kakor zdaj, ko, če stopi na noge, skoro ne more stopiti proti drugemu, kakor proti Rusu, ki je pa zdaj po slavnih svojih zmagah mogočnejši, ko prej, skoro nepremagljiv.

In vendar so se oglasili zopet tisti nesrečni ljudje, ki Avstriji še niso nikdar nič dobrega svetovali, ter jo hočejo na vsak način spraviti v zadrege. O sedanjih razmerah ni za Avstrijo nič nevarnejšega, kakor to, če se hoče vtikati med Rusa in Turka. Že sama beseda „konferenca“ ni za nikogar strašnejša ko za Avstrijo.

Pa zopet ni nihče drug sprožil te konference, kakor ravno Avstrija. Čemu za božjo voljo shod diplomatov, ko vsak, ki ni gluh in slep, vidi in sliši, da ravná Rusija s privoljenjem Nemčije s Turčijo tako, kakor po slavnih zmagah sme. Bo li ta shod zato, da bo Evropska diplomacija pritrdila početju Rusije in odobrila razdrtje Pariške pogodbe? Če ima ta namen, potem je popolnoma nepotreben, ker bo Rusija tudi brez te pritrditve porabila vspehe svojih zmag. Ako pa bi ta kongres imel namen, Rusiji to braniti, bo nasledek tega vojska, katere stroške bo plačala Avstrija.

Avstrija ni tako sama zá se, kakor Angleška. Avstrijski minister unanjih zadev mora vedeti, da bo to, kar v imenu cesarstva obljubi, tudi spolnil. Angleška se lahko širokousti in žuga z besedo, ker jej ne bo kmalu prišel sovražnik pred nos. Druga je z Avstrijo. Brž ko začne žugati, bo jej ob vseh stranéh polno sovražnikov na nogah. To bi jej morda ne delalo preglavic, ako bi bila v stanu vsem se vbriniti in v sredi med njimi iti svojo pot. Da pa temu ni kos, tega ne vemo samo mi, to vedó tudi drugi.

Kaj bo tedaj s kongresom, in zakaj ga je ravno Avstrija sprožila? Če je Angležem kaj ležeče na njem, naj ga osnujejo sami; nikakor pa ni treba, da bi Avstrija se spekla za nje. V Peštu sicer pravijo, da, če bi Avstrija pričela vojsko, se jej pridruži brž Angleška. Al ta je bosa in kaže le, da se Magjari Rusa bojé. Po isti pravici bi lahko Ruski časniki pisali, da bi Rusija v vojski z Avstrijo imela na svoji strani Nemčijo, Laško, Rumunijo, Srbijo, Črnogoro in Bog vedi, koga še. Konec take vojske se dá že prej vedeti ravno tako, kakor so modri diplomati že prej vedeli, kak bo konec Rusko-turške vojske, ki je zdaj tudi drugim očiten.

Razen tega ima Avstrija še poglobiten vzrok, iz katerega bi se morala skrbno ogibati kongresa; ta je naša notranja politika. Kako li bi bilo, ako bi prišlo na tem kongresu na vrsto narodno vprašanje? Kaj bi rekel Andrassy, če bi z ozirom na sedanje razmere Gorčakov potegnil se za Slované, Bismark pa za Sedmograške Saksonce? Andrassy bi pač mogel reči: „To je naša notranja zadeva“, al to bi malo izdalo, kajti tudi Turki so v zadnji konferenci gledé Slovanov in kristjanov tako rekli, pa vendar je danes vse drugače, — v Turški hiši bodo red naredili drugi.

Avstrija bi tedaj igrala se z ognjem, če bi hotela to, kar je, zdaj predrugačiti. Za njo ni zdaj družega, kakor pasiviteta, da pusti na jugu vse pri miru; s tem utegne popraviti to, kar je prej grešila s pasiviteto — največ po krivdi Magjarov.

Volitve deželnih poslancev

za Štajarsko, Koroško in Primorsko se bližajo.

Ker imajo deželni zbori po vladnem naznanilu se pričeti med veliko nočjo in binkoštmí, se samo po sebi razume, da le še malo tednov je do novih volitev, razen volitev za deželni zbor Kranjski, kjer so se izvršile že lani, kakor je znano, nesrečno za narodno stran, ker je tako imenovana „liberalna“ klika s podporo birokracije par glasov večine dobila.

Zdaj Slovence čaka volilni boj na Štajarskem, Koroškem in na Primorskem (na Goriškem, Tržaškem in v Istri) deloma z „liberalci“ nemčurskimi, deloma z „liberalci“ lahonskimi. Ta boj bo ondi še težavniši, ker Schmerlingov volitveni red dela jim še večje težave kakor Kranjcem. In zopet se bodo šopirili „liberalci“ s svojim novošegnim liberalnim gospodarstvom in volilce s to „dobroto“ na limanice